

Uloga Centra za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti u Medijskoj kampanji prevencije ovisnosti u Vukovarsko-srijemskoj županiji

(The role of the Drug prevention Centar and outpatient treatment in Media campaign of prevention on drug abuse)

Maša Pešec

Zavod za javno zdravstvo Vukovarsko-srijemske županije, Centar za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti

Glavne riječi: primarna prevencija, ovisnost, roditelji, CARDS projekt

U Vinkovcima je početkom 2000. godine osnovan Gradsko-županijski Centar za prevenciju zlorabe droga i izvanbolničko liječenje. Od 2006. Centar je pod ingerencijom Zavoda za javno zdravstvo Vukovarsko-srijemske županije. Tijekom svih ovih godina u Centru se redovito obavljaju programske aktivnosti usmjerene na primarnu, sekundarnu i tercijarnu prevenciju zlorabe droga, a provodi ih stručni tim koji čine medicinska sestra, liječnik, psiholog, socijalni radnik i defektolog.

Sukladno Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlorabe opojnih droga 2006. – 2012. i Akcijskom planu suzbijanja zlorabe opojnih droga 2006. – 2009., temelj za uspješnu provedbu planiranih mjera i aktivnosti je jačanje institucionalnog okvira suzbijanja zlorabe opojnih droga na nacionalnom i lokalnom nivou te koordinacije i povezanosti u provedbi aktivnosti između ovlaštenih nositelja aktivnosti, kao i izgradnja uravnoteženog i multidisciplinarnog pristupa u provedbi politike suzbijanja zlorabe opojnih droga. U sklopu programa CARDS 2004 pod nazivom "Jačanje kapaciteta Republike Hrvatske za borbu protiv trgovine drogama i zlorabe droga", koji se provodi pri Uredu za suzbijanje zlorabe opojnih droga, Vukovarsko-srijemska županija izabrana je da u suradnji sa stručnjacima poljskog Ureda za droge provede projekt pod nazivom Medijska kampanja prevencije ovisnosti. Nositelj projekta u Vukovarsko-srijemskoj županiji je županijsko Povjerenstvo za prevenciju zlorabe droga, koje je imenovalo multidisciplinarni stručni tim sastavljen od stručnjaka raznih profila. Svoj doprinos ovom iscrpnom projektu dao je i Zavod za javno zdravstvo Vukovarsko-srijemske županije, predloživši dvoje suradnika Centra za prevenciju ovisnosti kao članove stručnog tima, a to su socijalni radnik Mato Matić i prof. defektologinja Maša Pešec. Uz njih, članovi stručnog tima su i Marina Štranger, dipl. ekonomistica u ime Vukovarsko-srijemske županije, Gordana Trifunović, dipl. socijalna pedagoginja iz Centra za socijalnu skrb Vinkovci, Goran Lovrić, dipl. kriminalist iz PU vukovarsko-srijemske, Damir Burić, ravnatelj osnovne škole Vladimira Nazora u Vinkovcima i Ivana Biljan, prof. pedagogije, pedagoginja u vinkovačkoj Gimnaziji.

S obzirom na zabilježen porast eksperimentatora i ovisnika, uz zabrinjavajuće pomicanje dobne granice i činjenicu da roditelji umanjuju svoju odgovornost, naši su stručnjaci zaključili da je nužno provesti medijsku kampanju kako bi utjecali na podizanje roditeljske svijesti i njihovu edukaciju jer roditeljska uloga u obitelji treba ojačati. Nedovoljno znanje roditelja o problemu droge jedan je od osnovnih čimbenika koji dovodi do povećanja broja ovisnika jer se neznanjem zanemaruje srž problema.

Na području Vukovarsko-srijemske županije kritična je kategorija djece rođene u ratnom i poratnom razdoblju i upravo stresna situacija kojoj su bili izloženi tijekom rođenja i odrastanja rezultira velikim brojem konzumenata među mladima te dobi. Definirali smo problem kao krizu morala i propast obiteljskih vrijednosti, odnosno obiteljskih veza koje su temelj za zdravo odrastanje bez ovisnosti. Geografski položaj

Županije također pogoduje širenju i dostupnosti droge među mladom populacijom. Jedan od važnih čimbenika je velika nezaposlenost i siromaštvo, što rezultira povećanjem ovisnika. Zbog rata, društvenih promjena i pada socioekonomskog standarda u obitelji, roditelji su prisiljeni više raditi i zbog toga manje vremena provode sa svojom djecom i nedovoljno su uključeni u odgoj djece. Roditelji su pretjerano popustljivi i tolerantni prema djeci, nedovoljno uključeni u dječji život, ne znaju razlučiti što su prava, a što obveze djeteta, i sve to nastoje nadoknaditi materijalnim dobrima.

Načelo strateškog oblikovanja kampanje osmišljeno je kao razvijanje roditeljske odgovornosti i osnaživanje uloge roditelja kroz edukaciju kako bi u što većoj mjeri prepoznali problem i što kvalitetnije zaštitili svoju djecu.

Cilj kampanje je jačanje obiteljskih veza i promjena roditeljskih stajališta. Osnovni cilj je usmjeravanje pažnje roditelja na potrebe djece. Kampanjom želimo povećati učestalost komunikacije s djecom i razinu pažnje koju roditelji daju djeci.

Ciljana skupina su roditelji u dobi od 30 do 55 godina, čija su djeca u dobi od 13 do 19 godina. Projektom je obuhvaćeno oko 20.000 roditelja, odnosno 18.500 djece u dobi od 13 do 19 godina.

Osnovna poruka kampanje je: **RAZGOVARAJMO S DJECOM, PROTIV DROGE ZAJEDNO!**

Očekivani rezultati kampanje:

- više razmišljanja roditelja o svojoj djeci,
- osnaživanje roditelja za prepoznavanje problema i nošenje s problemima odrastanja,
- promjena roditeljskih stajališta,
- povećanje frekvencije razgovora,
- povećanje razine pažnje koju roditelji pridaju djeci,
- svakodnevna dostupnost roditelja djeci.

Osnovni nositelji aktivnosti u kampanji su razni mediji, koji prenose posebno oblikovane poruke čiji je cilj potaknuti članove ciljane skupine. Poruke moraju utjecati na roditeljsku svijest o preuzimanju odgovornosti za svoju djecu. Kampanjom se ne smiju izolirati korisnici ili ovisnici droga i njihove obitelji. Isticanje droga,

pribora za droge ili načina uzimanja droga ne smije se koristiti u kampanji.

Važno je napomenuti da je kampanja počela 15. studenoga 2007., u povodu mjeseca borbe protiv ovisnosti, i trajat će do kraja 2008.

Komunikacijski kanali koje u kampanji koristimo su:

- **Lokalni tisak** – članci o ulozi koju obitelj igra u sprječavanju stvaranja problema koji se javljaju u odgoju,
- **Lokalna televizija** – televizijski spotovi i emisije u kojima sudjeluju stručnjaci, roditelji i mladi,
- **Radiopostaje** – radijske reklame i emisije u kojima gostuju stručnjaci.

Aktivnosti koje su dosad provedene:

- inicijalna anketa,
- edukacijski programi za roditelje u školama – roditeljski sastanci (kako razgovarati s mladima, kako razgovarati o problemima vezanima uz drogu, kako reagirati u problemskim situacijama...),
- sudjelovanje na tribinama koje je organizirao stručni tim VSŽ, škola ili srodnih ustanova,
- župne tematske propovjedi,
- pisma roditeljima,
- distribucija edukacijskih materijala (plakati, majice, kalendari, podlošci...),
- jumbo-plakati,
- novinski članci,
- sportska natjecanja.

Aktivnosti koje će se provoditi tijekom 2008.:

- roditeljski sastanci,
- tribine,
- autobusi s logom kampanje,
- tiskanje i distribucija edukativnih brošura i letaka,
- novinski letci,
- izložba fotografija i promidžbenih materijala,
- sportska natjecanja,
- likovne radionice,
- koncerti,
- novinski članci,
- završna anketa.

Naposljetku, važno je napomenuti da su projekt Medijske kampanje tijekom provođenja evaluirali stručnjaci CARDS projekta, a čak je i prije svog završetka ocijenjen vrlo uspješnim, poticajnim i prepoznatim od roditelja, čija su mišljenja o projektu, njegovoj učinkovitosti i utjecaju, ispitali poljski stručnjaci. Rad stručnjaka Centra za prevenciju ovisnosti ovim je projektom dobio još veće značenje jer se kampanjom istaknula iznimna važnost primarne prevencije ovisnosti. Primarna prevencija treba predstavljati ishodišnu točku rada Centra, a cjelokupan budući rad temeljit će se na edukaciji roditelja, stručnjaka i lokalne zajednice kako bi ujedinenim snagama ciljane rezultate ove kampanje u budućnosti i ostvarili.

Kontakt:

Maša Pešec

Zavod za javno zdravstvo Vukovarsko-srijemske županije

Centar za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti

E-mail: masapesec@gmail.com